

Stílabók úr 2.A MR 2.hluti

Bjarni Benediktsson – Menntaskólinn í Reykjavík – Íslenskir stílar – Ritgerðir – Sturla lögmaður
Þórðarson

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

---

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Uppvaxtar- og námsár
Askja 1-1, Örk 4

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Kapp er ~~mark~~ best með forsjá!

Kapp er best með forsjá.

Málsháttur þessi er einn með 8 riturlegustu
islenzkum málsháttum; hann er einnig einn af
þeim málsháttum, sem mest eða notaðir, og er
það mjög svo aðlægt, þar sem það er st. marg-
römmuð staðreynd, sem í honum felst; og mun ég
nu reyna að ~~þessa dæmi~~ ^{minna minna} koma með dæmi
máli til sönnunar. ~~Napoleon I. er gott~~
þannig var það með Napoleon I. hann tveysti
um of á mátt sinn og megin, og athugaði því
eigi, að hafa neget varnir heima í landi
sinnu, svo ^{at} þá er hann búið ósigra og varð að
hörfu inn í Frakkland, þá varð honum mjög
enfitt um alla vönn. En þrátt fyrir þetta
vildi hann eigi taka sáttum, þá er óvinnu
hans lundu honum þer, því ^{at} hann tveysti enn
of mikið á sjálfan sig, en nokkum síðar sá
hann að sér, en þá var það orðið um sínan.
Annar itlendur manni má einnig taka til dæmis
og það er Napoleon III; hann fór í öfútt við

Þjóðverja, en beið skjótan ósigur, sökum þess, að hann hafði eigi gætt þess, að hafa þer sinn nógur vel iðlunum; en þetta varð hon til þess þess, að honum var hrundið af keisara-stóli Frakklands.

Einuig má finna noga íslenska menn, sem hafa eigi gætt þessa málshattar, svo sem Odd Sigurðsson; hann tveigti um of á upphefð sína og ead sinn, og í þess vegna uppí og laud öllum ættu mönnum landsins björgum, en það varð honum einuig að falli.

En hins vegar er ^u mörg dani, er sjna, að þeim þefur gengid vel, sem hafa fylgt með málshattinum. Má þar nefna Jón Sigurðsson; hann kunnir að láta undan, þá er þess var þörf, en það varð málstað hans, til ómetanlegs gagns gagns.

Andvitat má ~~vera~~ vera of varfarium, þannig ^{men} að þó aldrei að gjöra nokkurn hlut en þess að athuga hann mjög lengi, en það verður oft til þess, að taliferid, er gengid manni ís greipum.

~~Handwritten scribble~~

)
Bjarni Benediktsson

2. he

Fjallit Skjaldbreidun X

Eg bid ad heilsa

Dorhvöt.

Skjaldbreid, X

Baitsenda-pundaniun, X

far- sem hær hólar, X

Öfugur Darwin-ismus X

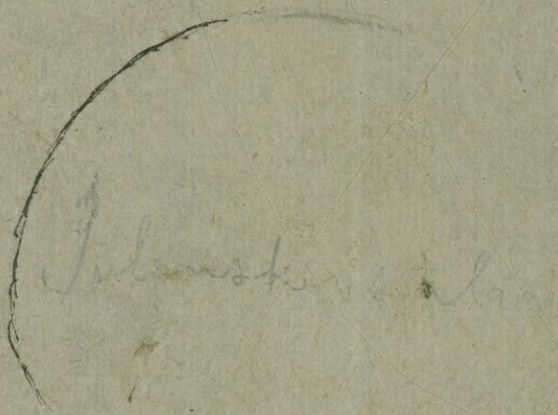
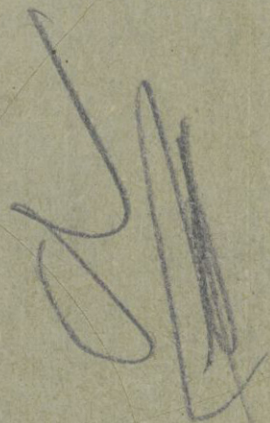
Ásbyrgi.

Aspkona ylkjra málið Linnar

Erindi in ~~af~~ golu

Byarni Benediktsson
A. hekk. A

Íslenskar - stilar.

Um skiftinguinn i Sogni.

Einn sinni var trúbjali i Sogni i Kyös. Hét hann ar bænding^m
G. Hann átti son, sem eigi þótti með öllu vita, og lá
hann oftast inni i rými sínu i baðstofu, þá er aðrir
vora við vinnu, og einnig þótti hann heldur matþreks
Héldu menn hann vera umdrifting, en lengi fram
eftir þótti það eigi vist. Það var einn dag, er dvergur
þessi var um ferning^u það. allt fólk á báðum bænding^m
fór út til gegninga, nema dvergurinn og kona hans bænding^m
er lága á säng. Vora það þar þrjú, dvergurinn og konan
með barni sínu, öll i sömu baðstofu. Þömmu eftir
að fólkid þ var farið út, heyrði konan, að dvergurinn
fór að steygja sig gispa og hreyfa sig eitthvað i rými

og litlu síð litlu síðar varð hin vör vit, at hann var
visinn upp í vinnu og teygði sig mjög, og náði hann
þá upp þeirri vjáfur í bátstofunni. Þótti þá at hann
í þá ákaft geispa kast, og gein hann þá yfir skam-^{littum}
þannig, at efri skoltunum var ofan megin við tót litum,
en sé neðri at netan verða. Konan varð mjög hrædd,
og kom í hana örta hollur, ofur af því at vita sig
eina með þessum ískarnaði, og orti hún þá upp ofur
sig. En þá er dvergurinn heyrði það, féll hann niður,
og var hann kominn í samt lag, er folkið kom inn.
En eftir þetta voru menn ekki í neinum efa um, at dvergurinn
varí umskiftingur.

Álfa - kjörin.

Það hefir oft verið vit, at okunngur hefir hafa komið
í fjösmanna, og stundum fleiri en ein. & Einn sinni
var það, ^{at} ~~at~~ löndi, á þá einum ^í Vestfirðum
kom í fjös sitt, ^{ku} sá hann þá (~~þannunngur~~) gráa ^{ku} ~~ku~~
á flönnun, ^{fl} hann sá, at hann átti ^{kona} hana eigi,
og leit hann því í eyra hennar, svo blót hann
er; varð þá kjörin ^{at} hans, því ^{at} hún komið ekki
in fjösinu. Næsta nótt dregindi kom löndans,
sæt til sín komi kona og segti:,, Þlha gjörði
löndi þinn, er hann markaði sér þú minna,
því ^{at} ^{at} eigi áttu á eg atvar þjv, er heftu mjök
í vetur, ² þú þá mun hann eigi söl min ^{at} verða

sökum þessa, ef hann gefur mér í hvent sinn,
(frán að krossmessu) ~~frán að krossmessu~~
er hann væri í veturnum einn hlut af skini sínu, og

ef hann leggur hann íslagðan í sérstaka hrúg, ^{gu}

og kálfinn vil eg fá undan kinni, er hún hefur
í veturnum, ^{lofati} gessu gáttu bóndakona. Er hún vakuati

næsta morgun, þá sagði hún bónda sínum draum
sinn, og þá ^{hinn} þakkaði hann að halda það, sem hún hafði lofati,

því hét bóndi. ~~Hona~~ Leitni frá eftir veturnum, og

þá er kynnir þar, þegar kálfinn; einnig lét konan
alla amans máls mjólkina í fótu, um veturnum, þá

var kvöld mjólkinn, en að morgni var hún horfin. Bóndi
væri neri um veturnum og fiskaði mjög vel, svo ^{at} hann

hafði sigi í annan tíma fiskað betur. Alltaf lét

íslagðan

hann einn hlut, í sérstakan stað að kvöldi, en
etið var hann horfinn að morgni. Morgunin næsta

eftir krossmessu neri bóndi, og veiddi vel, þegar hann
skifti að kvöldi, lét hann sem vanalega einn hlut

er sérstakan, en að morgni var hann byr, þá bóndi
hann þá til sín og etið síðan.

Konan með vantu / kífuna.

Á næsta-~~festri~~ setri sínu var öldur, móventu-
kona; hún átti oft í brösum við vinnufólkið á

benum, og best hún við vinnumann einn, er Jón hét,
þá hún skyldi hefna sín á honum, skömmu

fyrr ímsa kvekkji, er hann gjörði henni, skömmu
sínum ^{litlu} ~~skömmu~~ eftir þá varð Jón

íti, og þarft líkít eigi fyr en löngu sinna; og
var það þá þá jarðsett. En næstu nótt var moldin
komin ofan af kistuni, og hún spálf brotinn upp
Var líkít þá eftur jarðsett, ^(i annað og þriðja sinn) en það fór á sönnun
leit, að þri gangu ást ekki að liggja í gröfinni.
Lét þá prestur taka líkít og setja það í ~~þ~~ roka, og
var hann ^{síðan} ~~sá~~ hengdur að herdarbaki í kirkjunni. Leit
ni nokkur tími, þarftil ^{at} vinurkoma ein, er var á prestur
setvinnu, og Óttinn hét, týndi tóbaks-dösum sínum. En
um kvöldit eftir, að hún týndi dösumna, þar hún sig
nyg ^{lega} ~~þegar~~ ^{at} gefa henni náttur dósin, með tóbaki í, ef
hún fari út í kirkju og sektu beinavokan. Stúlkan

lét sér það eigi fyrir bygsta brenna, og ~~stó~~ sótti hún
pokann. Næstu nótt dreyndi hana, að matur einn
komi til sín, og sagði: „Þlka gjörtir þú, er þú tókst
bein min, og beta verður þú það að fullu, og getur
þú gjört það með þvi, að fara næstu nýjársnótt út í
kirkju, þar munftu spá konu með rauða hifu, og
skalt þú segja við hana: „Viltu fyrirgefa beinagrindin
að herdarbaki“ ⁱ ^{at} ^{för hún} Jesse hét vinurkoman. Næstu nótt
nýjársnótt, ⁱ ^{at} ^{för hún} fór hún, og var hún þá alveg full
af fólki, og þekfti stúlkan enga þau á meðal; ^a ^{at} hún
þar konu með rauða hifu, og sagði hún það við
hana, sem henni hafði verið ^{lagt í munn.} (sagt að gjöra). Svartí
kona í hördum vörn; „þá“ Næsta morgun sagði ⁱ stúlkan

presti upp alla söguna; lét hann þá taka ^{líkist} ~~þá~~ þá taka ~~þá~~ þá
er nokkur og farsetja ^{þá} ~~þá~~, og var líkist eigi hvefjt
er þú þú.

Fludde fólkid í álfaborginni hjá fökulsá.
Á fökulsá í Þorgarfirði ljó, einu sinni, höndi einn. Eitt
sinn var konum sendur ómagi, og var þá stúlka; var hún
hjá konum í þriggja ár; en heldur fór hann illa með hana.
Á nýjársdag á ~~þessum~~ ~~tið~~ þessum tíð þessum fjórta ári, fór bóndi
og kona hans til kirkju; skipaði hann þá stúlku að
hvirða fé í húsin, en engan mat fékk hún. Þá er bóndi
var farinn, ~~fór~~ ~~þá~~ ~~hún~~ ~~á~~ ~~vala~~ hún féð ~~síðan~~ í móann
fyrr utan fökulsár-bæinn; fór hún síðan að gefa
högid fram á gartana. Meðan hún var að þrí, brasta

^{vitri} ill-~~þessum~~; athóti hún þá að fara að selja féit, en þá
er hún var komin í mjúna fyrri neðan fjárhúsin; kom
matur til hennar, og bauð henni að komast heim með sér, þá
^{at} þetta væri skatratís-veður; þekktist hún þá. Fóru þau
(sem er ^{manni} ~~þá~~ fökulsár-bæinn) síðan að álfaborginni, og gengu þau þar inn; sýndist stult
stúlkunni vera þar þrifaleg hjá byli, en eigi sá hún
þau annað fólk, en kerlingu eina, er sát á háralli.
Bænd matunn stúlkuni seti, og þáðifhún þáð; fór þá
kerlingin niður og kom ^{oftur} ~~upp~~ skömmu síðar með bjött
á dírki og gþjórn í aski. Krossaði stúlkan matunn og tók
síðan til ^{hans} ~~matunn~~. Þá er hún var búin, kom kerlingin,
og tók í lbtin, og sagði um leit: „Ekki þurftu ^{irðu} ~~þú~~ að
krossa þetta, í luttu-kinðin þín.“ Stúlkan var svo.

tanlegast að komast yfir hana, og er þum við að fara af
baki og tegna yfir hana. Síðan gekk ferðin slysalamt
þar til, að við komum fram að bili þvi, sem er á milli
bojana Hludar baks og ~~Þorður Reykja~~ Þorður Reykja.
þar (á milli bojanaⁿ) er nautagjörðing ein, og vonu þar
í fjögur naut, og þá er ~~við~~ þar sá okkur, hlupu þar
belyandi, að gjörðinguni. Okkur fór ni ekki að litast &
blikuna, þvi^{at} við höldum, að gjörðingin gæti hilað, þv
sem við förum eftir,
trötningarnir, & lágu ^g þv um bil ~~þv~~ við gjörðinguna, ~~sv~~
svo ^{at} nautin vonu rétt þá okkur, hertum við ni neitana,
en ~~þv~~ niðar í gjörðingunni þeirri, er nautin vonu í, lá
önnur gjörðing niðar, að hluta. Þessum við ni að fara
af baki til þess, að opna hlið er var, þessum gjörðingav-

arinn, vonu þá nautin komin þv um bil, at okkur; niðum
við þvi allt hvað af tök, þar til ^{er} gjörðingin og nautin
vonu komin í hvarf. Höldum við ni áfram, þar til ^{er} við
komum að þv um, er ferðinⁿ var heitið til. En á meðan^{at}
í ferðinⁿ stöð, hafði hvesst svo mikil, að þar var þarið
að þvika heyr og hris o. s. fr^v. Dröldum við ni nokkurn
tíma þanna og þv umum jmr^x þar göt gjörðir. En á
meðan^{at} þv stöðⁿ stöð, hafði ~~þv~~ þv þv allmikil^{er}
Þv um við ni nokk ~~at~~ þv leit heimleitis eftur, og niðum
við þá um í Reykholti í Reykholtsdal. Eg hafði heyrst,
að þar væri fýrivýndar⁼ torflær, en heldur þótti mér
hann hvörlegur og eigi mjög mikil til hans komu. Meira
farst mér til um Þv umalang ~~sv~~ og hvernig, en

íðmúsi hafði eg samt búist við laugirⁿ, og eigi

gat eg betur séð, en hún væri að nokkru leyti blátt

í mörsteinum, en eigi skal eg samt fullgáða það.

Hildun við miðri nákleidis heim, at Lundum, en er þangað

þangað kom, var töluvert farið at dinnu, og vorum við

því að lokum fannis at flyta ferðirⁿ eftir þingum.

Stömen.

Frá ríka Móra.

Á þá þeim, er heitir Grimsstaðir undir Dimmagallgöndi,

byggja einusinni bóndi einn með konu sinni, og voru

þau fatæk. Þar á bonnum var tik ein, og (fæddi) hún

einusinni móvauð^a hvalp, sem nefndur var eftir

litnum og kallaður Móri. Hvalpinum var eittsin

gefið stakkyrslamb, og var það gimbar, en sökum þess

at þá þá það, er konun var gefið, tinguatist vel, og hann

missti aldrei kind, á þá (nema þá er þar vörðu eldri

dauða) var konun smátt og smátt gefið allt fætt á

bonnum, og tinguatist það svo vel, at um þetta mitti

seggi^a, eins og menn stundum segja, at það hafi verið tvö

höfuð á hverri þ. kind, sem hann átti. Var mi þar komið,

ad i stað fátæktar var ~~þessi~~ ~~þessi~~ ~~þessi~~
sundur kominn í heimilið, og þökkudu menn hundinum þetta,
og var hann þri nefsduer níki-Móri. Þu mikil kvad að þessu
dálæti á hundinum, að þegar menn þökkudu þeim þönnu
þynir gödggörðir og þesshattar, sögðu þau, að eigi skyldi
þakka sér, heldur honum níka Móra. Það var eitthvort,
er biskup var á visitasíu-færd, að hann kom að Gims-
stöðum, og var honum þar veitt vel, og fékk hann og sveinar
hans hjött í trögum, og kíta í flöskustad og stó askap þynir
stamp. Þá er biskup atlati að þakka þönnu þynir göt-
ggörðinar, sögðu þau sem vanalega, að eigi skyldi þakka
sér, heldur honum níka Móra. Biskup sagði, að eigi væri
ofmikil, þó ^{at} hann fengi að spá, þann, er ~~veitt~~ ~~þetta~~ ~~þetta~~

seð veitt svoa ríkmanlega, og einnig spurði hann, hvort
þetta væri ~~þetta~~ ~~þetta~~ ~~þetta~~ matar eða hvað þá annað. Þau þönnu
~~þönnu~~ ~~þönnu~~ ~~þönnu~~ fóru þá með biskup út að hægri
einum; þá þá biskup þar kvikindi eitt, er bæti var sjón-
laust og heyrnarlaust og lá þar í flöka miklum.
Biskup Biskup (~~þetta~~) þagði um stund, en sagði síðan út
einu sveina sína; ~~þetta~~, "Þetta þönnu?" Sparkaði þá
sveinninn í höfuðið á hundinum, ^{svo at 2} og lá heilinn úti, ¹ ~~þetta~~
ávitadi biskup þau þönnu, og ávitadi þau þynir þá-
trú og þönnu þynir þönnu, og einnig skipaði hann
þau þönnu þönnu að setja þeim skriftis öpin berlega.
En eftir þetta brá svo við, að allur ~~þetta~~ ~~þetta~~ ~~þetta~~
frá þönnu, og dóu þau að lokum í fátækt.

Atrinnuregjur á Íslandi.

Þá atrinnuregjur hafa á landi, sem flestir stunda, er
landbúnaðurinn. ²Þó er hann ~~ek~~ stunda mennt
upp til sveita hann eingöngu. Landbúnaðurinn fer
nokkuð eftir staðhættum, en samt er hann tiltölulega
líkur í öllu landinu. Þar skepnur, er menn hafa
ádallega hafa á landi, eru: hestar, kýr og kindur;
einu er nokkuð af hænsum, en fátt af öðrum
alifuglum. Á norðurlandi eru þinnu nokkur geitur, þó
ádallega í fjingeyjaröslunum. Fyrir var nokkur
sinnarækt, en nú mun hún hafa ^{þá} fallin niður.
Einu er garðrækt stunduð víða til sveita, en þó
mín ^{hvarvera} ~~hvarvera~~ mikil í kaupþingum. Á sumum heggja bandar ⁿⁱ

þinnu returinn, og þá þeir þá fólk í kaupþingum sér
til aðstæður. En á netrum hugsa þeir eingöngu um að
hafa skepnur sínar, og er þá fremur ^á mánfátt til
sveita.

Áttar á Dal atrinnuregjur landsmanna eru fiski-
veidar, og eru þær ádallega stundaðar í kaupþingum,
og þá mest í Reykjavík og Vestmanna ^aeyjum. Áttar í
Reykjavík eru gjörð út mörg þótnörpu-skip, einu
mikið af vélbátum, fiskiskutum, og nokkuð ^{af} ~~þ~~ öðrum
bátum. Það sama er að segja um Vestmanna ^aeyjar, þó ~~at~~
ádallega séu þar vélbátar. En á hinum smærri
fisk-veinum eru einu þar eingöngu vélbátar. Ádal-
vertíðin er us á vorin, og koma þá á land ógrjunn

öll af fiski, og er hann aðallega seldur til itlanda.

Stundatar eru ~~þær~~ seldveitarnar; þær eru aðallega stundatar fyrir norðan, og hafa ^(mjög) margir

menntuðir við þær, en samt eru þær heldur óvissuatrium ^{at} þegar, þær eru lengst oft mjög.

Þessu nærni má geta, hefir fjöldi fólks atriunni við fiskveitarnar, enda er velferð margra sjöfara

eingöngu komin undir þeim.

Verulun er nokkur, og hefir hvern til skarans tíma verið eingöngu i höndum Dana, en þó er nú þannig

komit, að landsmenn sjálfir munu hafa þar meini-

hluta hennar i höndum sér. En um verulunna heyrast

sv landsmenn sjálfir sin á milli, og eru kaupfélögin

annar aðiliinn, en kaupmennirnir hvern.

Þinnatur er mjög litill; mest mun ~~þu~~ kveta - að vefti, og er þó skammt við ^{at} ^{sv} nokkurn nemu ~~í~~ ^{at} byrgat var i honum ~~í~~ ^{at}

stib. Einnig er nokkur hrygtsykursgjört i Reykjavík, en heldur litit kvetar samt að henni. Einnig er ^{hjer} sötla smiti og gullsmiti. ~~It~~

I kaupverunum er einnig fjöldi manna, en þó hefir atriunni við uppskipun. ~~inn~~ ~~kipun~~

Þá hló H. marbendill.

Þá hló marbendill.

~~Á Tudeyresjum er bóga-þorp eitt, er heitir í Vögum.~~

~~Þinnur sá einn, bjó þar bóndi einn, hann stundaði fisk-~~

~~sjóvæðing. Þinnur sá einn, er hann var í nöðri kom hann~~

~~í drátt þungan, en er hann drög dráttinn upp, sá~~

~~hann að þetta var manslíkfi, hann innbyrgði~~

~~dráttinn og er hann fór að skota hann betur, sá hann~~

Þá hló marbendill.

Á Tudeyresjum er bóga-þorp eitt, er heitir í Vögum.

Þinnur löngu síðan bjó þar bóndi einn, er stundaði fisk-

veidav. Þinnur Eitt sinn, þá er hann var í nöðri, kom

hann í drátt þungan, og drö hann dráttinn upp og

innbyrgði, en þá sá hann, að þetta var manslíkfi; bóndi

þóttist sjá lífsmark með mannum. Eftir skavaman

tíma var matunum lifuðar við. Spurði þá bóndi,

hvaðan hann væri, en kvæst vera marbendill af

sjávarbotni, bóndi spurði hann þá, hvað hann hefði

veitt að gjöra, þá er hann ígoggast. Marbendillinn

þvarsti: „Ég var þó að laga undir gölt fyrir ströngum

hennar móður minnar.“ Engi tölur þeir meira, þó er

marbendill varðist allra sagna. Leitni þar til ^{er} bóndi
fór aftur til lands, og er hann var beinn að setja
upp bát sinn, kom hundur hans á móti honum og
flaðaði upp um hann, en bóndi tók þriðillan og
haldi hundinn. Þá hló marbendill í ~~hitt~~ fyrsta sinn.
Líðan ganga þeir heim á leit, en er þeir eru komnir
heim á tíðit, hrafsaði bóndi um þriðja ára; varð hann
bá viddur og hólvadi þriðjuni. Þá hló marbendill í
~~hitt~~ annað sinn. En er bóndi kom heim að barnum,
kom kona hans út og fagnadi honum ^{blidlega, en bóndi tók þrið} vel. Þá hló
marbendill í þriðja sinn. Þá sagði bóndi: „Kú hefir
þú hlegið þrisvar sinnum að mér, og vil ég nú vita, hvað
þú veir ^{itt vit} með þessum hlátrum þínum“. Marbendill

sagðist, alls eigi myndu segja það, nema bóndi lofadi
þrið fyrst að hlegga sér niður á sjávarbotni. Bóndi lofadi
þrið, ~~þá~~ þá sagði marbendill: „Þá hló og fyrst, þegar
er þú bardi hund þinn, þrið ^{at} hann fagnadi þér af
einlægri. Þá hló eg í annað sinn, er þú hólvadist
þriðjuni, þrið ^{at} þú er ~~þú~~ þriðjuni, og er þú full af gull-
peningum. Þá hló eg í þriðja sinn, er þú tókst ^a þrið-
gala konu þinnar vel, þrið ^{at} þú er ~~þú~~ þriðjuni. En
hleggstu mér nú niður á sjávarbotni. Þá sagði bóndi:
„Eigi get eg nú þegar regnt tvennt af þrið, sem þú
sagðist við mig, en regnt get eg, hvort það ^f er satt, sem
þú sagðist með þriðjuni; og ef það er satt, mun hitt einnig
vera satt. Menn eg nú fara og grafa í þriðjuni, og ef eg ^{þú}

peninga, mun eg sleppa þér." Og það gjörði hann.

Lagan af Björgu í Fossum.

Fram af K. Hinnarvatnssjelu, liggur dalur sá, er Svartárdalur, ~~er~~ ^{nefnist} ~~nefnist~~ Frenst í dalnum er þar einn, er heitir í Fossum.

Fyrir nokkrum árum ljó þar ekkja ein, ~~er~~ með dreinum sonum

sinum, og voru eigi fleiri í heimilinum. Þro er sagt, að nenni

þennu sé ~~klappur~~ höll einn, og þar hjá ^{nokkru} séu klappur fyrir

ekkjunnar höfðu þann séð að leika sér í þessum stað, með

gjötukasti og allskonar erulum. Nött eina dreymdi ekkjunnar

á til sín koma blábládd kona, og sagði (áit sig) hún við

ekkjuna: "Ílla gjörva gjöra sguir þínir, er þér eru með

gjötukast og erlaða klöppunum og holnum, og lít ég þig

á gata þess, að þér hatti þessu atferli sinna, þú ^{at}

annars mun verða af hljóttast." Þá gekk konan á brant.

En þá er ekkjan vaknati, þá barnati hún sonum sínum

átt vera framvegis við klappinnar, er þér skiftu sér eigi

af þú, og hildu þér áfram uppteknum hatti. Þömmu síðan

dreymdi ekkjuna, að þessi sama kona koma til sín aftur, og

áminnti konan ni ekkjuna ein alvarlegar er þú, að láta

drengina hatta þessu. En þá er ekkjan vaknati, bat

hún sgu sína, að hatta ni þessum leik, og skipadist

^{sá} ~~þú~~ þúgru við þá, er sá eldri hélt ífram uppteknum

hatti. Dreymdi ni ekkjuna, að þessi sama kona koma til

sín í brúta sínu, og sagði: "Þú verður þú at koma í veg

fyrir, að sonur þinn haldi áfram, þú ^{at} annars mun hann

verða af hljóta." Barnati ni kona ekkjan drenginum

en ákafar en áður, að halda ífram; en er hann skinnast
ekki við það, hjóddi hin hann, en ~~er~~ ekkert dugði hjóddin

En einn dag, er drengurinn var hjá hólunum, með grjótkasti
grjótkasti sem vanalega, kom til hans blákladd

hona og strauk hann allan, og varð hann svo mætt-

laus eftir það, að móttir hans varð að lesa hann inn í

beinⁿ; og lifði hann við örskund alla afi eftir það, og

lifði hann eigi lengi. En nokkurn eftir fetta dó móttir

hans. Dreymdi þá lönda á næsta bo, að komit veri

á glugganⁿ yfir sér, og ^{fetta} kvætið með vanalegri röddu:

„Margir eiga mikið lágt,

mánum dautum fargar.

Þjórg á Fossum liggur lágt,

litið er ni til ljargar.“

En er bondinn þakkaði, sá hann, hvers þy kyn^{ff} var, og
fór heim að Fossum; og tók hann yngri drenginⁿ að sér, en

heima aldri kom hann fyrir á næsta bo. Líkist hvi þessariⁿ
fávanlega
sögu, og er hin sönn ~~!!!!!!!~~

Eggert Ólafsson.

Eggert Ólafsson var að hugsa um að flytja sig bí-

bernum, og þurfti hann að fara yfir Breiðafljótt til

þess að komast á þennan stað, sem hann ætlaði að

stjastaⁿ flytja til; fetta var um vor.

En þegar að þeim tíma leit, er hann ætlaði, að fara

á

Eggert Ólafsson.

Eggert Ólafsson var að flytja sig líferlum, og þurfti hann að fara yfir Breiðafjörð, til að komast þar, þess sem hann ætlaði. En þann dag, er hann lagði á stað, var veðrið mjög ísbyggilegt, og illt í sjónum. Þá og frátt fólk rétt Eggert til þess að fara eigi þennan dag, þá þá þá ^{at} útlit var þess mjög illt veður. En Eggert ~~skytti þá~~ svaraði aðeins, að hann hræddist eigi veðrið, og ^{Kvæði þess} að hann tæyði á Guð, en eigi á illa vatti. En þá spáði fólk, það hann myndi eigi komast lífs af lífandi í þessari ferð, þá ^{at} hann myndi drukna; en Eggert fór eigi að síður. Lét hann vinna upp seglið á skipinu sínu,

(þau voru tvö), og settist hann sjálfur við stjórn á öðru skipinu. En þá er skipin voru komin út á fjörðinn, skall á ofsa-~~veður~~ mok, og ^{at} ~~stærta~~ fuglinn ^{at} einn flögraði á vinstri hlið, en það er slámsmerki. En á ^{at} burtu búlkann á skipi Eggerts ^{sat} kona hans; hún var fól af ötta, þá ^{at} ~~bylgjan~~ ^{sjónum} ~~gængu~~ ^{þá} yfir skipið, og hrópaði hún að viðkomna þó til mans síns, þá ^{at} ógirnleg bylgja ^{var} ^{er} að fara yfir skipið. Eggert skipaði að hækka seglin, en áður en þá ysti framgengt, kom bylgjan yfir skipið, og setti skart í búlkann; ~~og~~ kona Eggerts skolaðist út í sjónum, en Eggert henti sér á eftir og ~~sól~~ druknaði þannig með konu sinni. En ^{da} ~~þá~~ vattur Íslands, mun aldrei gráta annan

meira, en Eggert Ólafsson, og þá er veðrið er illt
og brim röt mikil, & heyrast það hvarna hljóð, nema
statnum, þar sem hann druknasti.

~~Jólafríð 1921.~~

~~Þem kunnugt er, byrjaði þú jólafríð hér í skólanum, í
hídeggi, á jóllákasmessu; ~~_____~~~~

Jólafríð 1921.

Þem kunnugt er, byrjaði jólafríð, hér í skólanum,
á hídéggi, á jóllákasmessu; söfnuðurst þá margir af
nemendum fram saman fyrir fram á skólann, og
ráku upp ógurleg hljóð, sem áttu við að vera gleðisöng,
en allt fólk, sem var nærri skólanum, og heyrði ópin,
helt, að heimsendir væri þegar komin, og fór að

bitja fyrir sálu sinni. En sígi kom hann ^{samt} ~~því~~ að þessu
sinni, og við nemendum fór um að halda (okkur) heim
í leit. Klukkan 7 um kvöldið var „Jólaskeiðin Fjölmið“
og máttu allir gagnfrættar nemar koma þangað; að
vissu þessum allir að kaupa sig þangað inn, nema
stúlkurnar, því ^{at þeim var} ~~þeim~~ ^{er} boðið. Á skemmtuninni
voru haldnar vætur af ymsum, mjög málkem (??), vötu-
göngum ^{svo} deildarinnar, og voru þær fullar af há-
fleygni speki og vísdomi, að þeir voru fær, sem gátu
skilið þær. Einnig var dansað, og spilað á spil, en eg
gjörði hvorugt, en ráfaði um ^{eins og} (sem) andi, sem hvergi
fær húsakjöl, því ^{at} sígi kann eg að dansa, og enginn
^{og og söfum þess vildi enginn hafa mig} ~~því~~ ^{inda}
er spilað á spil. Á þessum hátt leit kvöldið, stórleikið

litið^{og} þó eg (saxan) ~~þinn~~ með þeim fyrstu hvern af

þeknturini^(III)

jölin sjálf lita i beti og ómensku^{og} og i alla stadi

tíðinda laus, nema hafað eg stöku sinnum þó at

heimsakja einstöku kunningja minn. En sökuna þess,

at hóf^{og} er best i hverjum hlut, vil eg eigi segja meira

frá því.

Þann 29. des. var hin svonefnda „fölagledi“ hát, hér i

skólunum; var þar mikill fjöldi manna saman komin

á um 250 manniⁿ; at öðru leyti var þessi skemtan lík

„Fjölskemtan Fjöbnis“.

Þá Lambarkvöld var, at því er mér þarst, skemtilagasti

hluti frisingu. Kl. nánlega 8 hófst hin margaralada „Blys-

för Studenta“! En löngu áður^{og} var mikill fjöldi manna

komin saman, upprifit Skólavörðu, ~~og dunda þessprægh~~

spursengingur var þar sífeld skothvít, svo^{at} margt fólk

helt, at Ólafur Friðriksson væri at njóta línum at hefja uppreisn
~~(í skólunum árið 1814), og væri~~

nú i blóðugri orrustu við lögvegluna, en sem betur fór,

var það ekki. At lokum komu studentarnir, og eftir

mikit umtangi^{og} gátu þeir kveikt á blysumum, og

þá er þeir voru búnir at því, gengu þeir ~~(þess)~~ at hiri

Einars fönsson^{er} og fóru at syngja þar, en litið lagðist

samt af þeim fögru hljóðum til okkar áheyrendⁿna. Eftir

nokkurn tíma fóru þeir aftur inn i holt, og bændu

þeir þar blysumum, og vartadi það eitt á, at þeir væru

einsof afturgöngur, at þeir fóru at dansa ^{kringum bálið} á þessan

gergu þeir miter i befi og auðvitað syngjandi, og var
Páll pólití þar i faranbroddi, og veifaði tíu álma
löngunum(?) broddstaf, svo ^{at} margir hildu, að þanna komi þeir.
sitte einhver ný hvíthensveit. Stúdentarnir stáðu á
við i Alþingishúsdynunum, og fóru hildu áfram að
syngja þar, en Páll pólití stóð i dynunum og stjórnaði
söngnum(?) og sagði, þá er hvent lag var i enda:
"Þetta er f..... gott hjá ykkur, haldið þið áfram þetta."
Ný og Nýársdagar leit alveg tilbreytinga-laus, og hef
eg ekkert um hann að segja. Þann 4. jan. fórum við
after i skólan, og var þá frítt lítið, en skólin ⁿ lýgðaði
after með sína tilbreytingalausu daga.
Haugis Lunnar munu hafa nefnt matin, sem þeir höfðu

i hveggjum degi i fríinu, en þeir miter. Man eg það
ekki, svo ^{at} eg get eigi sagt, að þessu sinni frá
þeir.

Amen.

Brandur á Grenavatni.

Fyrir hvern bil var manns-aldri, var tvíþjafi á Grenav
vatni i Myvatnssveit. Bændur á öðrum bænum hét
Brandur; hann var ungur maður og ~~hættur~~ vel og
frískur. A Beitarhúsin á Grenavatni voru allt
langt frá bænum; skammt frá ~~Beitarhúsin~~ ^{unum} var
gjá, og i henni var eldborg. Men þóttust oft
hafa orðið varir veimleika i gjánni; vetur sínu
ágjörðist veimleiki þessi svo, að fjármennirnir reitustu

menningur komu að. Þvandar endastig tréna eta þessum
þessum lögmæt sítar. En eigi undu menn mikil vanir
við veimleikana ~~stær~~ eftir þetta.

Nátturufar Bandaríkjanna

Landslag Bandaríkjannaⁿ er þannig, að landið er hálandið
vestan; þar vestast eru ~~(Sacramento)~~ þinnast kemur þvöngur og

dalur, sem nefnist Sacramentodalur; þar næst kemur fjall-
fjallgarður
Sierra Nevada, en þá tekur við töluvert stór hásléttu, sem

~~er~~ er and-öfjörð ^(og eru þar) saltteppur miklar. ^{á austan} Vestan eru svo

á Klettafjöll; þau eru snarbrött, ^{austan} að vestanverðu, þar þar

tekur við ^{austast} lágsléttu. En þar. ~~þar~~ i landinu deoma

lág, en málm ^{er næst} andug fjöll. ^{er næst} Alleghany fjöll. Að suman og

i miðju landinu, er ~~þar~~ aftur lág lendi. Þz

Þz i landinu eru margar þær helstu eru Mississippi; i
hana falla margar stór-ásva sem Missouri; Mississippi er
frá upptökum Missouriþengota i heimsins. Einnig er

á Colorado, sem fellur, til sjávar i Kaliforníubotna, merkileg

að þvi leyti, að hún hefir grafít sér, ofarmikil gljúfur,
gegnum jmsar bergtegundir.

Vötn eru einnig mjög; þau næstu eru Kanada-vötnin
miklu, við norðvestakörku landsins.

Loftslag er margbreytilegt. Að vestan blása rakis vindar,

svo ^{at} vesturhlit Fossafjallanna, er mjög votvistaröm, en vindur

því ^{at} þarna ströngur svo i Sacramento-dalnum er mjög þurr, og

vani deyrubil óbyggilegur, of þar væru ekki miklar áreitun.

þegar vindarnir á eru komnir yfir Klettafjöllin, eru þeir

alveg þunnur. Meðdi þvi ~~ett~~ meirihluti Bandaríkjan vera eyði-
mörk, ef vakar haf-vindur blési ekki, á sumrin, sunnan ís
Mexiko-flóa; þ hann gjórir það, ~~(at verku)~~ at landit er vel
byggilegt og fjörsamt.

Fróðurinn er svo margvislegur. Fyrir vestan Hlekkafjöll er gróðurinn
litill; nema allra vestast, þvi ^{at} þar er ~~(hinn)~~ mjög fjörsamt.
Fyrir vestan milli Mississippí er hinar svonefndu ~~Fréttir~~
Mikill hluti landsins er ræktadur, og er helst ræktad, það er
ull, hveiti, mais, ~~of~~ o. s. fr.

Dýralif er margvislegt; villidýr ~~er~~ þessu ^{og} ~~er~~ þessu ⁱ ~~er~~ þessu ^{því}
skröltum ~~er~~ ^{knúhöndlað} ~~er~~ o. s. fr. Fyrirum voru einnig stórvaxar hjáðir
vísunda, en nú er hær, um bil búið at útrýma þeim.

Alfasaga frá Reykhólmum.

Ári ljó á Reykhólum; hann var Guðmundsson. Þagt er, at systir
hans hétu Sigríður; si er minnumelasaga um hana, at hún
hafi verið ^{van} ~~fríð~~ vitar og vel at sér um alla hluti. Eitt sumur
var það, at hún bat ~~at~~ tra, at lofa sér at fara á grasafjall
með öðrum fólki hans. Flórum var litit um för þá gefit; en
söku þess at hann mundi systur sinni mjög, lét hann ^{at lokum} ~~undar~~
frábeidni hennar. En svo vildi til, at á fyrstu grasagöngu,
hvarf Sigríður, og fannst hún hvergi, hversu vel sem
leitad var at henni. Hörmundu hana allis á þessum, en þó
mest þri bróðir hennar. Næsta sumur er fannit var á grasaf-
fjall, þó Ári sjálfur með fólki sínu. Þou fjöldadur undir höl
einum, sem nefndur er Rekhöll; hann er á Kollabítahéiti.

Fyrsta nóttina, sem þau voru þar, vakti Arvi sjúlfur yfir gjalding, en miðja nótt vakti hann hitt fólk sév til hjálpar; sat hann þá undir Sigríði, en jórnfestivar sem mitti hennar, og lá hún inn í hólum. Arvi bad menn sína að ganga á festina og slita hana, en Sigríður vildi það eigi, því ^{at} hún sagði, að hún væri gift í hólum, og lif karls þess, sem ekki aðgata hennar, lazi við. Arvi þó sagðist eigi vilja vita hana, í álfa höndum og sagði mönnum sínum að slita festina, og var það gjört. Arvi gætti ni systur sinnar vandlega og lét þá hana aldrei við sig skilja, og svaf hún hjá þeim hjónum á naturnar. En svo bar við, næsta gamlaárskvöld, að Arvi þurfti sít í kirkju eftir lestrabókum, og fór systur hans með honum sem vanalegt var, en þegar þau voru komin út á bláð, sáu

þau, að þau höfðu gleymt ~~hjá~~ ^{hjá} hvernig-lyklinum, og fór Arvi inn eftir honum, en Sigríður leit á matan úti. En þá er, Arvi kom út, var matur senn, all-tigulegur, ^{hinn} ^L að taka systur hans, og hafði hana hjá sér í festinum; tók þá Arvi í Taumana, ~~en~~ í festinum, en maturinn togði á móti, gekk Taumurinn í sundur milli þessara, svo ^{at} all-^Lhræstlega ^{hefir verið} ~~er~~ tekið; en því þaut maturinn út í myrkvið, með Sigríði; eigi hefir spurst til hennar síðan.

Konan, sem fór í Svartaskóla,

það voru einu ^á ~~á~~ hún, ~~sem~~ hjón á ba. Eigi er þess, ^{annat fólk} ^{en} getið, að þau hafi haft ^{en} einn vinnumann. Þegar fram ^L litu stundir, tók konan upp á þvi, að sofa alla daga. Þeim bónda og vinnumanni, ^{þótti}

þeir at að þetta væri skeesa. Flinn bað þiltana að
hjálpa sér yfir ána, en þeir skeyttu því engu og
skopuðust þeir einungis, að henni. En þá er sá, sem
eftir varð, (þann hét þóvarinn), kom að ánni, bað skers^{an}
þann einnig, um að hjálpa sér yfir ána. Þann s^agði, at
það væri velkomit, ef hinn gæti komist á bak^a hestinn^m,
og hann gæti borit þau báti. Skeissan sagði, at engin
vandkvæði yrðu á því, og skreiddist hún^{ovs} upp á hestinn.
Þeim gekk alþýsalanast yfir ána, og enff þau^u voru
kominn yfir hana, sagði skeissan: „Við hefiv þú gjört
mér mikinn gæða, og vildi eg gjarna launa þér^m það
með einhverju. Þá er þú kominn. En það get eg
sagt þér, at þessi næsti vetur mun verð allkardur, og

skalt þú, þá er þú kemur að Skálholti, fara með
hestanna upp í brekkuna afgriv ofan státtinn, og
þar skaltu skilja þá eftir, en eg mun þá sjá mun
þá í vetur. En þá er þú ferð úr skóla í vor, munu
þeir verða á sama stað.“ Þóvarinn þakkati henni
því, og fór hinn síðan burt. Þá er þóvarinn þó
næði félögum sínum, skopuðust þeir at honum, og sögð^u
at honum hefði dvalist nokkud lengi hjá fögru
stúlkunni, á Skeidarársandi. En þá þóvarinn lét, sem
hann heyrði það ekki. Þá er þeir komu í Skálholt, fór
þóvarinn, eftir fyrirmælum skeissunar, ² með hestana,
En ~~stærsum~~ veterinn varð mjög kardur, og ^a X þeirva
voru hestar hinna þiltana gersfallnir. En um vorit, þá

er ~~sko~~ lúid var að slíta skólannum, ~~soo~~ og sultar
voru ~~at fara heim~~ í þann veginn að leggja á
stad heimleiða, gekk þó árinna uppí brekkuna, þar
sem hann hafði skilið hestana eftir, um haustit;
voru þeir þar bundnir við streng, og ^{voru þeir} fátamir, en
þeir höfðu verið um haustit, voru menn mjög
^{hissa á} (undrandi yfir) þessu og spurðu ^u þó árinna, hvar hest-
arnir hefðu verið um veturna, en þó árinna
svaraði þá engu. Fór svo að lokum, að allir aðrir
sultar ~~er~~ en þó árinna urðu að kaupa sér hesta
til heimferðar.

Amen.

Matunum frá Silna dalnum.

Þá er Bjarni Sveinsson Bjarnasonar, bjó í Víðfirði,
það var sá atburður, sem nú skal sagt frá.
Það var einn dag, að þar matgummar, kona Bjarna
og dóttir, voru sínar heima, sökum þess að þar
hiskóndi hafði farið, með hiskóvrum sínum, að
beitarhúsum, ^{unnu} það þar í dalnum; þau voru köllet
á Klifum. Eruendi þeirra vara að sekja þangað
hey, á sleða, en gott sleðafari var, þá ^{ad} þykku
snyör ~~to~~ var á jörðinni. Hlusa skipun var þannig,
að ~~á~~ í Víðfirði, að ~~þ~~ ^{öfturt} baðstofan var ~~gast~~ hissa, og
þurfti að fara gegnum mörg göng, áður en ⁽ⁿ⁾ ~~þ~~ ^{er}
~~var~~ að komu komið var inn í hana, en þá ^{er} ~~þ~~ ^{er}

snemma gegn sudanstri. Badstofan var þannig að
innan, að í þórum enda hennar var pallur, en
hinum eigi. Sem þv. er frá sagt, voru þar einar
heima, maðgummar; sátu þar á palli og voru
við tövinnu. Þá er nokkuð var litið á dæm daginn
kom inn í badstofna maður einn; hann var
svarter yfirlitum og hinu illmannlegasti. Eigi
gæti hann á þar maðgur, heldur gekk rakkitt
upp á pallinn, til þeirra, og settist hann þar
niður og tók (hansarsarsissam) rakknið og brýni
og fór að brýna hann í ákafa; þá er hann
brýndi, néni hann stöðgt fram og aftur. Nú
urðu þar maðgur allskelkadar, sem vonlegt var

og hugdu, að maður þessi væri útilegumatur, og
vildi hræða þær, til þess að koma með sér.
Þeyndu þær nið að finna eitthvert ráð, til að
losna við ófögnum þennan, og að lokum heyrdu
þeim það, sagði og sagði hrisfregja við dóttur sína.
„Færdu út, Söla mín! og gætu að þvottinum.“ En
lágt sagði hún þenni að fara hræða sér, sem
mest og eigi ^{II} hrista um þvottinn, heldur koma
strax inn aftur og segja: „Nú koma þeir af
Klifunum.“ ^I Haldi stilkun þessu, og fór út, en
koma strax inn aftur, og mælti: „Nú koma
þeir af Klifunum.“ Þá er maðurinn heyrir
þetta, ris hann upp og segfir: „Þá er víst best

at halda heimleitas." Kastað hann síðan hrífumum
og brýnum, fer síðan til dyra; fönn komur
í hennar ^t eftir honum, og og sá þau þad
síðast til hans, at hann kvæf i dal þeim,
er Lilnadalur, er nefndur.

Bóndi kom eigi heim fyr, en um kvöldið,
sögðu þau meðgum frá at hendi þessum, og
vona all ^{gláðar} gífur þvi, hve vel þau
sluppu.

Amen.

Því líkum hók þessum, og hefir hún
dugad allvel.

Þóðinn Benediktsson.